

Młodzi poskramiacze żywiołów

16 grudnia 2022 roku ponad 80 uczniów szkół ponadpodstawowych (liceów i techników) przyjechało do podwarszawskiego Sękocina, aby powalczyć o tytuł „Leśnego Poskramiacza Żywiołów”.

Konkurs był jedną z inicjatyw przewidzianych do realizacji w ramach projektu „Zagrożenia ekosystemów leśnych – klęski i przeciwdziałanie”, finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 5.5: „Edukacja ekologiczna”. Ambitnego projektu edukacyjnego podjął się zespół pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa, który wyszedł z założenia, że wiedza zdobyta w trakcie badań naukowych, choćby najcenniejsza, nie będzie owocna, jeśli (tu posłużę się nieśmiertelnym cytatem z *Wieszca*) nie „zblądzi pod strzechy”, czyli nie stanie się powszechna. Czy jest lepszy sposób upowszechnienia wiedzy niż dotarcie z nią do młodego pokolenia? Może jest, ale o nim nie wiemy. Najlepszym sposobem zaszczepienia wiedzy wśród młodzieży jest zaproponowanie rywalizacji. Stąd pojawiła się idea zorganizowania dwuetapowego konkursu. Pomysł podchwyciły szkoły, do których wysłano propozycję udziału.

Najliczniejsza Tuchola

Ogółem w konkursie wzięło udział 102 uczniów z siedmiu szkół ponadpodstawowych. Najliczniejsza była ekipa z Technikum Leśnego w Tucholi (29 osób). W pierwszym etapie, odbywającym się w szkołach uczestników, uczniowie rozwiązywali testy ułożone przez autorów projektu. Obejmowały one zagadnienia dotyczące zagrożeń lasu przez różne czynniki spowodowane do starożytnej klasyfikacji czterech żywiołów: wody, ognia, ziemi i powietrza. Zmieściły się w tym kwestie uszkodzeń lasu przez pożary, powódzie, susze, owady, grzyby, zwierzyńce, wiatr i śnieg. Należało przy tym wykazać się wiedzą o rodzajach uszkodzeń, o tym, jakie drzewa i jakie typy zbiorowisk leśnych są najbardziej podatne na szkody, a wreszcie o tym, jakie działania profilaktyczne mogą pomóc zapobiegać różnym rodzajom klęsk żywiołowych, a które mogą minimalizować ich negatywne skutki. Na podstawie oceny tego testu wyłoniono finalistów, których zaproszono do drugiego etapu konkursu, odbywającego się już w siedzibie Instytutu Badawczego Leśnictwa w Sękocinie.

Niełatwe pytania

Finał konkursu składał się z części ustnej i pisemnej. W części pisemnej rozdano uczniom testy o odpowiednio wyższym poziomie trudności, na rozwiązanie których uczestnicy dostali godzinę. Przykładowe pytanie testowe brzmiało: Drewno reakcyjne wytwarzane jest przez drzewo po: a) złamaniu gałęzi, b) zdarceniu kory, c) złamaniu pnia, d) odchyleniu pnia od pionu. W przerwie jury sprawdziło wyniki i na ich podstawie wyłoniło najlepszą dziesiątkę, w której znalazło się po troje przedstawicieli techników leśnych w Brynku i Tucholi, I LO w Piekarach Śląskich, a także jeden reprezentant Technikum Leśnego w Białowieży. Ich zadaniem było odpowiedzieć ustnie na zestaw trzech wylosowanych pytań problemowych, np. „Jak byś się zachował, gdybyś spotkał w lesie łosia?” lub „W jaki sposób pomógłbyś jednostkom Straży Pożarnej w gaszeniu pożaru lasu?”. Każda odpowiedź uczestnika była oceniana przez jurorów w skali sześciopunktowej (0–6), suma przyznanych punktów stanowiła dorobek części ustnej. W oczekiwaniu na wyniki, na wyraźne życzenie uczestników, otwarto do zwiedzania Salę Historii IBL i było to pierwsze jej udostępnienie po koronawirusowej wymuszonej przerwie.

Zwycięzcy!

Ostatecznie, mimo silnej konkurencji ze strony uczniów techników leśnych, zwyciężczynią

została Zofia Koba z I LO w Piekarach Śląskich, która zdobyła 71 punktów na 75 możliwych i tytuł „Złotego Poskramiacza Żywiołów”. Drugie miejsce i tytuł „Srebrnego Poskramiacza Żywiołów” przypadł Szymonowi Kameli (70 pkt), a ostatnie miejsce na podium („Brazowy Poskramiacz Żywiołów”) zajął Jakub Kopyciok (65 pkt) – obaj reprezentowali Technikum Leśne w Brynku. Przyznano też nagrody zespołowe dla najlepszych szkół. Fundatorem nagród dla zwycięzców i pamiątek dla wszystkich uczestników (o łącznej wartości 12 tys. zł) był sponsor projektu – NFOŚiGW. Nagrodami indywidualnymi były książki i albumy przyrodnicze wydane przez Oficynę Wydawniczą OIKOS oraz zestawy skał i minerałów, a zespołowymi – książki i albumy z Oficyny Wydawniczej MULTICO oraz mapy Polski do zawieszenia w gabinetach szkolnych.

Projekt trwa

Projekt realizowany jest od 2019 r. i ma się zakończyć w połowie 2023 roku. W planach są jeszcze szkolenia liderów edukacji, którzy w swoim środowisku będą szerzyć przyswojoną wiedzę. W ramach projektu funkcjonuje też strona internetowa: www.zywiolywlasach.pl. Można tam uzyskać informacje o planowanych akcjach, pobrać materiały popularyzujące wiedzę leśną lub też podyskutować z ekspertem na forum dyskusyjnym. ☺

Tadeusz Zachara

Instytut Badawczy Leśnictwa

Artykuł powstał w ramach realizacji projektu pt. „Zagrożenia ekosystemów leśnych – klęski i przeciwdziałanie”. Za jego treść odpowiada wyłącznie Instytut Badawczy Leśnictwa.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Fot. Arch. IBL

